

Tentoonstellingen en presentaties

Van Gogh Museum

Félix Vallotton. Het vuur onder het ijs

14.02_01.06.2014

Concept: Guy Cogeval, Isabelle Cahn, Marina Ducrey, Katia Poletti, i.s.m. Nienke Bakker en Fleur Roos Rosa de Carvalho
Vormgeving: Studio Berry Slok

Zo'n 60 schilderijen van Félix Vallotton, uitgeleend door internationale musea en privéverzamelaars, lieten samen met 40 prenten uit de collectie van het Van Gogh Museum de spanning en emoties zien in Vallottons intrigerende oeuvre.

Het Van Gogh Museum bezit een grote collectie werken op papier van de Nabis, de invloedrijke Franse kunstenaarsgroep die eind 19e eeuw een nieuwe weg insloeg naar een sterk decoratieve kunst. Van Félix Vallotton, een belangrijk Nabis-lid en tijdgenoot van Vincent van Gogh, bezit het museum bijzondere houtsneden die samen met Vallottons schilderijen getoond werden. Vallotton begon als portretschilder maar kreeg internationale bekendheid door zijn krachtige zwart-wit houtsneden. Het is baanbrekend werk met een ongeëvenaarde stijl en uitstraling: in de prenten is steeds een onderhuidse of erotische spanning of dreiging voelbaar en onder de humor gaat meestal maatschappijkritiek schuil.

Vallotton was een meester in het observeren, een sombere, bittere man die afstand hield tot de wereld maar deze scherp waarnam in al zijn wreedheid en absurditeit. Zijn schilderijen tonen de dagelijkse werkelijkheid maar geven haar tegelijkertijd een vervreemdende sfeer. De afstandelijkheid waarmee hij onderwerpen toont contrasteert met de diepere emoties die erin verbeeld zijn. De centrale vraag was: wat speelt zich af tussen de figuren, wat broeit er onder dat gladde oppervlak, welke emoties sluimeren onder die koele, afstandelijke schilderijstijl? Kortom: wat is 'het vuur onder het ijs', zoals de titel luidde?

De tentoonstelling was georganiseerd door het Musée d'Orsay en de Réunion des Musées nationaux – Grand Palais in Parijs (waar de expositie eerder werd getoond), in samenwerking met het Van Gogh Museum en het Mitsubishi Ichigokan Museum in

Tokio en Nikkei Inc, waar de tentoonstelling na Amsterdam te zien was. Met speciale steun van de Musées d'Art et d'Histoire, Genève en het Musée cantonal des Beaux-Arts, Lausanne. De tentoonstelling werd mogelijk gemaakt met de steun van de Zwitserse kunstraad Pro Helvetia.

De tentoonstelling over deze relatief onbekende kunstenaar, die vanwege de tijdelijke sluiting van de Kurokawavleugel noodgedwongen plaats vond in het Rietveldgebouw, trok veel extra publiek en de kritieken waren zeer lovend over met name het vroege, revolutionaire werk in zwart en wit.

De wereld van Van Gogh: foto's van Emmy Andriessse

05-06_05.10.2014

Concept: Laura Prins
Vormgeving: Studio Berry Slok

Het 100e geboortjaar van Emmy Andriessse (1914-1953), vooruitstrevende fotograaf uit de eerste helft van de twintigste eeuw, was voor het Van Gogh Museum aanleiding om haar bijzondere foto's uit de collectie te tonen. Vlak voor haar dood maakte Andriessse de fotoserie *De wereld van Van Gogh*. Ze reisde af naar de Provence en Auvers-sur-Oise om met haar camera de onderwerpen die Vincent van Gogh schilderde en tekende ruim zestig jaar na dato vast te leggen. Net als de schilder, had zij interesse voor eenvoudige mensen en het gewone leven. Emmy Andriessse was opgeleid ten tijde van de 'Nieuwe fotografie' in de jaren '30 van de vorige eeuw. Vooruitstrevende fotografen ontdekten de eigen taal van de camera, waarmee ze op verrassende manieren een object in beeld brachten: door extreme close-ups, vreemde perspectieven en nadruk op materiaal. Andriessse ontwikkelde hierbinnen een eigen stijl met een interesse voor sociaal geëngageerde onderwerpen, zoals te zien in de beroemde foto's die zij maakte tijdens de hongervinter (1944/1945). Niet alleen in haar laatste serie *De wereld van Van Gogh*, maar in haar hele oeuvre legde zij de gewone mens zo eerlijk en respectvol mogelijk vast.

De Mesdag Collectie

Hoe verzamelt een kunstenaar?

14.12.2013_12.01.2014

Concept: twaalf deelnemers aan de cursus *De kunst van het Tentoonstellen*

In deze tentoonstelling was het werk te zien van acht hedendaagse kunstenaars voor wie verzamelen een belangrijke rol speelt in hun werk. De inspiratiebron voor deze tentoonstelling was Hendrik Willem Mesdag, die niet alleen schilder was, maar ook kunstverzamelaar. De acht kunstenaars – Edwin Deen, Lernert & Sander, Pet van de Luijngaarden, We Make Carpets, Karianne Kirsten, Saskia Laurant, Stef Kreymborg en Meinbert Gozewijn van Soest – lieten ieder op hun eigen manier zien hoe zij van verzamelen hun werk maken. Dit leverde grappige, serieuze en ontroerende kunstwerken op.

De tentoonstelling was samengesteld door de deelnemers aan de cursus *De kunst van het tentoonstellen*, gegeven door het Van Gogh Museum. De twaalf curatoren in spe leerden diverse aspecten van het maken van een tentoonstelling onder begeleiding van specialisten van het Van Gogh Museum.

Opmerkelijk was het feit, dat er gedurende deze verrassende expositie tweemaal zoveel bezoekers als in voorgaande jaren De Mesdag Collectie bezochten, tevens een mooie opsteker voor de jonge curatoren.

Mesdag en Mancini

doorlopende presentatie

Concept: Adrienne Quarles van Ufford, in samenwerking met Maite van Dijk

Gedurende meer dan twintig jaar stuurde Mesdag regelmatig een toelage naar de Italiaanse kunstenaar Antonio Mancini. De afspraak was dat deze daarvoor schilderijen en studies maakte. Zo kreeg Mesdag zo'n honderdvijftig werken toegezonden, te veel om

allemaal zelf te houden. Hij organiseerde tentoonstellingen van Mancini's werk en verkocht ook veel door. Deze focuspresentatie belichtte de bijzondere overeenkomst tussen de twee kunstenaars, die elkaar opmerkelijk genoeg nooit hebben ontmoet. Ook was er aandacht voor Mancini's eigenzinnige schildertechniek. Hij was zijn tijd ver vooruit en verwerkte soms onverwachte materialen als stukjes glas of metaalfolie in zijn werk.

Bij de Mesdags thuis: Foto's van een kunstenaarsbestaan

doorlopende presentatie

Concept: Jorien de Vries, in samenwerking met Adrienne Quarles van Ufford en Maite van Dijk

In deze presentatie werd in het voormalig woonhuis van Hendrik Willem en Sientje Mesdag aan de hand van een twintigtal foto's een intiem beeld gegeven van de manier waarop zij hier zo'n honderd jaar geleden leefden en werkten.

Door de ogen van Vincent van Gogh

doorlopende presentatie

Concept: Maarten van 't Klooster, in samenwerking met Adrienne Quarles van Ufford en Maite van Dijk

In 1882 bezocht Van Gogh een tentoonstelling met een groot aantal Franse schilderijen uit de verzameling van Hendrik Willem Mesdag, waaronder werk van Charles-François Daubigny en Théodore Rousseau. Van Gogh beschouwde deze voorgangers als grote voorbeelden en schreef in zijn brieven vol bewondering over wat hij op de tentoonstelling had gezien. In deze focuspresentatie werden de schilderijen bijeengebracht waar Van Gogh destijds van onder de indruk was. Hierdoor werd duidelijk dat Mesdag en Van Gogh veel gemeen hadden in hun waardering voor kunst.